

E-Devlet Uygulamalarından İlsis'in Okul Yöneticileri Tarafından Değerlendirilmesi

Nihat ŞEKER¹, Güneş ŞEKER²

Kahraman Çocuklar Kız Yıbo Müdür Başyardımcısı, Van, Türkiye
 YYÜ Eğitim Fakültesi EYTEP Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi, İrfan Baştuğ İlköğretim Okulu Teknoloji-Tasarım Öğretmeni
 Van, Türkiye
nihatseker65@hotmail.com, gunesdikici@hotmail.com

Özet— İnternet kullanımının bütün dünyada artışı Türkiye’de de internet ile ilgili çalışmaların başlamasına neden olmuştur. Dünyada çok hızlı bir şekilde dijital bir sisteme geçiş aşaması başlamış, Türkiye de bu gelişime ayak uydurmaya çalışmıştır. E-dönüşüm ile başlayan uygulamalar e-devlet politikaları ve kamunun internet ortamına geçirilmesiyle devam etmiştir. Kamusal alanda yapılan bu reformlar devlet ile vatandaşın yakınlaşmasına ve verilen hizmetin kalitesinin artmasına neden olmuştur.

Bu çalışmada e-devlet uygulamaları, dünya devletlerinde geline nokta, e-devlet uygulamaları açısından Türkiye’nin durumu, MEB’de uygulanan ve e-devlet uygulamalarından biri olan İlsis Projesi, İlsis Projesinde geline nokta, işlerliği, sağladığı yararlar anlatılmış ve yöneticilerin İlsis hakkındaki görüşleri nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanarak alınmış ve yapılan görüşme sonunda elde edilen bulguların yorumları yapılmıştır.

Anahtar kelimeler— Bilgi teknolojileri, e-devlet, e-Türkiye, mebsis, ilsis

The Evaluation of İlsis Module (One of the E-Government Applications) by School Managers

Abstract— Increase in internet usage throughout the world have brought about beginning the studies that is related to internet also in Turkey. The stage of transition to digital system is begun so quickly in the world and Turkey has tried to adapt to this development. The applications started with e-transformation have continued with e-government politics and the transition of public issues into internet settings. These reforms realized in public area caused close relations between government and citizens and rise of service quality.

In this study; e-government applications, position of other governments with respect to this issue in the world, Turkey's situation according to e-government applications, ILSIS Project that is one of the e-government applications and carried out by MEB, the point of stage within ILSIS Project and its benefits were explained and opinions of managers about ILSIS were taken by applying semi formed interview technique. As a result of these interviews, the data were interpreted.

Keywords— Knowledge technologies, e-government, e-turkey, mebsis, ilsis

1. GİRİŞ

Dünya hızla yeni bir döneme, bilgi çağına girmektedir[14]. Bilgi çağında bireylerin, bilgiden yeterince istifade edebilmeleri için bilgiye ulaşmada yapılan yenilikleri bilmeleri gerekmekte, buda ancak teknolojiyle olabilmektedir.

Erkeskin (2001) teknolojiyi genel anlamda “İnsanların yeteneklerini geliştiren, ihtiyaç ve isteklerinin tatmin edici

düzeyde karşılanması için kullanılan, çeşitli bilgi ve yöntemler” olarak açıklarken[22], Demirel (1993) ise “Belli amaçlara ulaşmada, belli sorunları çözmeye, gözleme dayalı, kanıtlanmış bilgilerin uygulanması” olarak açıklamıştır[25].

Teknolojik gelişmeler yapılan işlerde kullanım kolaylığı, zamandan tasarruf, rahatlık ve şeffaflık sağladığı için insanların ve kurumların ilgisini çekmiş ve ilkin özel kesimde uygulanmaya başlanan bilgi teknolojileri daha

sonra devlet tarafından kullanılmış ve devlet kurumlarında da etkin olmaya başlamıştır. Bu makale, yönetici görüşlerine başvurarak e-devlet uygulamalarından biri olan ve eğitim kurumlarında kullanılan İlsis Projesinde (İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri Yönetim Bilgi Sistemi) gelinen nokta ve projenin eksikliklerinin tespiti için yapılmıştır.

Makalede, İlsis Projesi hakkında bilgi Bölüm 4'te, yöneticilerle yapılan görüşmeler ile ilgili bulgu ve yorumlar Bölüm 8'de, yapılan çalışmanın sonuç ve önerileri ise Bölüm 10'da verilmiştir.

2. BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE TÜRKİYE'DEKİ DURUMU

1960'lı yıllardan bu yana gelişmiş ülkelerde bazı sosyal bilimciler, toplumun temel değerlerinde değişmeler gözlemlemişlerdir. Bu değişmelerle oluşan topluma bilgi toplumu[3] ya da başka bir terimle enformasyon toplumu[2] denilmiş, bilginin teknolojiye dönüşmesiyle bilgi teknolojileri oluşmuştur[14]. Bilgi teknolojileri; verilerin kayıt edilmesi, saklanması, belirli bir işlem sürecinden geçirmek suretiyle bilgilerin üretilmesi, üretilen bu bilgilere erişilmesi, saklanması ve nakledilmesi gibi işlemlerin etkili ve verimli bir şekilde yapılmasına olanak tanıyan teknolojileri tanımlamada kullanılan bir terimdir [29].

1990'lı tarihlerde akıllara durgunluk veren teknolojik bir yenilenme, benzeri görülmemiş ekonomik olanaklar, şartırcı siyasi gelişmeler ile kültürel yeniden doğuşlardan dolayı Naisbitt ve Aburdane 2000'li yılları "Büyük yönelimler" çağı olarak nitelendirmiş ve bu yeni yönelimlerin temelinde bilgi teknolojilerinin yattığını söylemişlerdir[15].

Günümüzde bilgi teknolojilerindeki hızlı değişim ve gelişim, dünyayı bir köy haline getirmektedir [16,14]. Değişimlerin hiç biri ne ulusal, ne de uluslararası bir özellik taşımamaktadır. Dünyanın farklı ucundaki bir gelişme sadece çıktığı yeri değil başka yerleri de etkilemekte[14] ve bilgiye ulaşım kolaylaşmaktadır.

Özsoy'a (2002) göre bilgiye ulaşımın kolaylaşması ile ülkelerin dünya pazarlarında rekabet üstünlüğü sağlayabilmeleri ancak bilimsel ve teknolojik araştırmalar sonucu ortaya konan bulguları süratle, ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürebilme becerisine sahip olduklarında sağlanabilmektedir. Dünya pazarlarında söz sahibi devletlere baktığımız zaman bilgi teknolojileri ve bilgi sistemlerini kullanan Amerika, İngiltere, Japonya ve Singapur gibi dünyanın en zengin ülkelerinde, bilgi teknolojilerinin bilişimden sosyolojiye, örgüt biliminden psikolojiye kadar pek çok disiplin tarafından kullanıldığı görülmektedir[24]

Türkiye'de ise yapılan Beş Yıllık Kalkınma Planlarında bilim ve teknolojiyle ilgili bilgilere yer verilmiş ama diğer devletlere göre gelişim pek sağlanamamıştır. Teknoloji transferinden üretimine geçişte bir ara aşama olan teknoloji özümsemesi yapılamamış[6] araştırma

geliştirme hedeflerini, belirlenen hedeflere yöneltmede dinamik bir yapıya kavuşturma gerekliliği 5. Beş Yıllık Kalkınma Planında dile getirilmiştir[7] 6. Beş Yıllık Kalkınma Planında bilimsel ve teknolojik gelişmeye ayrılan kaynakların az ve bu kaynakların kullanım etkinliğinin zayıf olduğu vurgulanmış[8], 7. Beş Yıllık Kalkınma Planında ise ar-ge (araştırma-geliştirme) faaliyetlerine ayrılan kaynağın GSYİH(gayri safi yurt içi hasıla) içindeki payının, AB ülkelerinde %2, ABD'de %2.8, Japonya'da %3 iken[9] Türkiye'de %0.45 olduğu dile getirilmiştir[17]. 8. Beş Yıllık Kalkınma Planında, Türkiye'nin internet hizmetlerinde gelişimi sağlayacak, özel sektörün ve kullanıcıların taleplerinin de dikkate alındığı ulusal politikalar geliştirileceğine vurgu yapılmış[10], kalkınma planları içinde sadece 9. Beş Yıllık Kalkınma Planında e-devlet uygulamasından bahsedilmiştir[11].

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de bilgi ve iletişim teknolojilerinden giderek daha fazla yararlanmak, karar destek sistemini güçlendirmek, iş süreçlerini hızlandırmak, etkinliği artırmak ve harcamalarda tasarruf sağlayabilmek için proje ve uygulamalar geliştirilmiştir[28]. Bunlar "e-türkiye, e-devlet, e-avrupa" gibi elektronik anlama gelişimlerin sağlandığı projelerdir. Bu listede kelimelerin başındaki 'e' harfi elektronik olarak tanımlanmakla birlikte, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı anlamına da gelmektedir [1].

3. E-DEVLET

E-devlet; kamu hizmetlerinin halka, vatandaşlara, çalışanlara ve iş ortaklarına bilgi teknolojilerini kullanarak ulaşmalarını ve bundan yararlanmalarını iletişim teknolojileriyle yapmaya çalışan yapıdır [32]. Başka bir ifadeyle yönetenlerle yönetilenler arasındaki her türlü ödev ve sorumlulukların etkileşimli olarak, elektronik ortamda sürekli ve güvenli bir şekilde gerçekleşmesi anlamına da gelmektedir [33]. E-devlette temel olarak devletten devlete, devletten vatandaşa ve devletten iş yaşamına yönelik olarak bilgi alışverişi yapılmaktadır[1]. E-devlet kavramı gerçek anlamda vatandaş-devlet bağıntısını kuran sade bir web sitesinden çok daha ileride olup politik ve sosyal gücün büyük bir devrim yaratarak online şekle dönüşmesini anlatmaktadır. Bu sistem yalnızca yeni teknolojiyi kullanarak servis sağlamaktan çok, devlet ile vatandaş ilişkisini üst düzeye taşımayı sağlamaya çalışmaktadır [31].

E-devlet uygulamaları, harcamalarda tasarruf, kağıt işlerinde kontrol, yapılan çalışmalarda şeffaflık, hizmet kalitesinde artış, günün 24 saati hizmet ve vatandaşların katılımı ile uygulamalara kolay, hızlı, rahat erişim olanağı sağlamaktadır [3].

E-devlet uygulamaları olarak dünyaya baktığımız zaman kullanımın en yüksek olduğu ülkeler Norveç, Danimarka, Kanada ve Finlandiya'dır. Bu devletlerde e-devlet kullanımı % 50'ye ulaşmakta ve geniş bir hizmet verilmektedir. Türkiye ise, %3'lük e-devlet kullanım

oranı ile Estonya, Letvonya, Çek Cumhuriyeti ve Slovakya gibi devletlerden sonra gelmektedir [26].

Türkiye’de e-devlet bilgi teknolojilerini geliştirmek için, 1963 yılında TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu) kurulmuş [5] ve ilk defa bilim ve teknoloji politikalarının ana hatları, Devlet Bakanlığı tarafından oluşturulan Türk Bilim Politikası adıyla 1983-2003 Belgesinde sunulmuştur [30]. TÜBİTAK liderliğinde e-türkiye ya da e-devlet çalışmalarına başlanmış ve e-devlet uygulamaları 2003 yılında başlatılan “E-Dönüşüm Türkiye Projesi” ile tek çatı altında toplanarak yürütülmüş[1]

Kamu sektörüne 1980’li yıllarda eleştirilerde artış meydana gelmesi iletişim teknolojileri alanında gelişmelerin yapılmasına neden olmuştur. Bu gelişmelerden bir tanesi de Kamu-Net’tir. Kamu-Net’te amaç ileri boyutta tek bir portal üzerinden bilgi sunabilen, sürekli gelişmeyi sağlayacak bir yapılanma oluşturmak olduğu için[32] bu portal, kurumların internetteki ana sayfası şeklinde işlenerek, her türlü kamu hizmetinin online yapılacağı sitelere bağlantılar içerecek ve bu portalda yer alacak olan hizmet kataloğundan bütün işlemler zahmetsizce yapılabilecektir[3]. Bilgi ve iletişim teknolojilerin kullanılmasıyla daha şeffaf, vatandaşa daha yakın, daha ucuz ve daha iyi çalışan bir idari yapı ortaya çıkacaktır[23].

Son yıllarda devlet tarafından bilgi ve iletişim teknolojilerine ayrılan ödeneklerden de anlaşıldığı gibi bu konuya hükümetçe önem verilmektedir[4]. Bilgi ve iletişim teknolojilerine verilen önemden dolayı bir çok alanda elektronik projeler geliştirilmekte ve kurumlarda uygulamaları yapılmaktadır. Bunlardan bir tanesi de “Mebis Projesi (Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi)” dir.

Mebis Projesi ile Bakanlık hizmetlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanarak daha etkin ve hızlı bir biçimde işlevsel bağlantının kurulması sağlanmaya çalışılmıştır[37]. Proje, il ve ilçe Milli Eğitim Müdürlüklerini gereksiz kırtasiyecilikten kurtarmayı ve yerel bölgelere hareket serbestliği sağlayarak, böylece merkezin yükünü azaltmayı amaçlamıştır[34].

2006 yılında yapılan genelgede bir bölümüne işaret edilen, bu alanla ilgili çalışmaların büyük bir kısmı tamamlanmış ve Mebis Projesinin adı Mebis diye değiştirilmiştir. Mebis (Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri) içinde yer alan yazılımların bakanlığın tüm birimleri ve okullarınca kullanılabilir web tabanlı hale getirilmesi ve ihtiyaç duyulan yeni yazılım ve modüllerin sisteme eklenilmesi çalışmalarında büyük mesafeler kaydedilmiştir. Mebis’in içerdiği yazılımların tanınımı daha aktif kullanımı için tanıtım ve yeni kullanıcıların tanımlanması gibi çalışmalar yürütülmüş, birçok iş ve işlemin sadece elektronik ortamda gerçekleştirilmesine yönelik mevzuat değişikliklerini de içeren çalışmalar yapılmıştır[35].

Mebis kapsamında geliştirilen ve halen uygulamada olan birçok alt sistemler bulunmaktadır. Bu sistemler eğitim ve öğretim kurumları arasındaki iş, bilgi akışı ve personel işlemlerini bilgisayar ortamlarında yürütmek üzere geliştirilmiştir. Bunlar öğrenci bilgilerinin tamamının girildiği e-okul, sınav ile ilgili hesaplamaların ve eski yılların sorularının bulunduğu oks (orta öğretim kurumları sınavı), açık öğretim lisesi ile ilgili bilgilerin bulunduğu aöl (açık öğretim lisesi), açık ilköğretim okulu ile ilgili olarak aio (açık ilköğretim okulu), mesleki ve teknik lise mezunlarının izlenmesi için e-mezun, yatırım projeleri için e-yatırım, karar destek sistemi olarak kds (karar destek sistemi), il ilçe Milli Eğitim Müdürlükleri yönetim bilgi sistemi olarak ılsis, öğretmen ve öğrenciler için eğitim portalı olarak eğitim.gov.tr’dir [36].

4. İL VE İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜKLERİ YÖNETİM BİLGİ SİSTEMİ (İLSİS) PROJESİ

Mebis’in alt sistemlerinden biri olan “İlsis Projesi” İl İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri hizmetlerinin bilgi teknolojileri yoluyla sunularak; hız, kalite ve verimliliğin artması amacıyla geliştirilen bir yönetim bilgi sistemidir[18]. 1987 yılında Mebis programının bir alt sistemi olarak tasarlanan İlsis Projesinin master plan çalışması yapılmış, Dünya Bankası kaynaklı kredi ile yazılım ve donanım ihalesinde, ihaleyi kazanan firmalar 1996 yılı ocak ayı itibarıyla çalışmaya başlamışlardır[36].

İlsis Projesi pilot uygulaması 1994 yılında başlamıştır[27]. Bunlar; Ankara ve Çankırı İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Çankaya ve Polatlı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, BİLGEM Balgat Binası ve Bakanlık Merkez Bina Bilgi İşlem Bölümü’dür. Pilot bölgede yazılımlar geliştirilmeye devam ederken yaygınlaştırma işlemlerine başlanmış, 2000 yılı temmuz ayında tüm İl Milli Eğitim Müdürlüklerinde yazılım ve donanım kurulum işlemleri tamamlanmıştır[36].

İlsis Projesinin yaygınlaştırılması aşamasında MEB hizmetinde kullanılmak üzere bilgisayar ağ sistemleri donanımı satın alınacağı açıklanmıştır[20]. Bu proje kapsamında İl Milli Eğitim Müdürlüklerine bilgisayar ve çevre birimleri kurulmuş, 14 Eylül 2000 tarihinde Türk Telekom A.Ş. ile yapılan protokol gereği de Mebnet adında özel sanal bilgisayar ağı oluşturularak birimler bu ağa dahil edilmiştir. Bu sayede Mebnet’e dahil olan birimler arasında elektronik ortamda bilgi alışverişi sağlanmıştır[12].

Bu çalışmalar ile ilgili olarak, hizmet içi eğitim daire başkanlığınca Ankara Ostim “Mesleki Eğitim ve Teknoloji Merkezinde” 240 personel eğitilmiştir. İlsis Projesi çalışmaları kapsamında; Bakanlık Merkez Teşkilatı Birimleri ile İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri arasında bilgi ağı kurulmuş ve bu birimler kurulan ağ üzerinden bilgi iletişimde bulunmuşlardır. Ayrıca bu birimler bakanlıkça kurulmuş web server bilgisayar aracılığıyla yurt içi ve yurt dışı bilgi kaynaklarına ulaşma imkanına sahip olabilmişlerdir [21].

Oluşturduğu ortamla, yapılan uygulamaları kolaylaştıran İlsis uygulama yazılımları; personel (özlük, atama, inceleme, soruşturma, teftiş), kurumlar (özel kurumlar, devlet kurumları), arşiv-evrak, istatistik, norm işlemleri, öğrenci devam-devamsızlık, kitap seçimi, yönetim ana modüllerinden oluşmakta ve bu modüller içinde 440 modül bulunmaktadır [36].

İlsis uygulama yazılımları ile personelin kimlik bilgileri, kadro ve terfi işlemleri, öğrenim ve sicil bilgileri, mal bildirim beyannamesi, sendika bilgileri, izin işlemleri, atama yer değiştirme işlemleri, ödül ceza işlemleri, bakanlıktan ayrılma bilgileri, bakmakla yükümlü olduğu kişilere ait bilgiler takip edilmektedir. Hizmet puan kartı, hizmet cetveli, hizmet süresi anında hesaplanmakta kurumun ise gelen ve giden evrak takibi, kurum bilgileri takibi, kurumlarla yapılan istatistikler, kurumda çalışan personelle ilgili bilgiler, kuruma ait norm bilgileri, kurumlarda okutulan kitaplar takip edilmektedir [36].

2002 yılında yayımlanan genelgede Milli Eğitim Bakanı Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK, illerde sistemin sağlıklı çalışması için her il için projenin yaygınlaştırılması esnasında UPS (kesintisiz güç kaynağı) cihazlarının alındığı ve bulunulan yerde çok sık ve sürekli elektrik kesintisi olması halinde kurumun imkanlarıyla bir jeneratör alınması gerektiğini vurgulamıştır[13]

Milli Eğitim Bakanlığı, bilgi teknolojileri alanında ulusal hedef ve politikaları “Bilgi çağını yakalamak, bilgi ve teknoloji toplumu olmak için evrensel düşünen ve ulusal davranan insanı yetiştirmek, insanımızın ve toplumumuzun rekabet gücünü sürekli artırmak için eğitim sisteminin her kademesini teknolojik yönden desteklemek” olarak belirlemiştir [19].

5. YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Nitel araştırmalar, gözlem, görüşme ve döküman incelemesi gibi nitel bilgi toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği çalışmalardır. Yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır.

Görüşme tekniği kendi arasında yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış olarak üçe ayrılmaktadır [23]. Bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde sorular önceden hazırlanmakta ve görüşmeler esnasında ihtiyaç duyuldukça bu sorulara paralel soruların da sorulması sağlanmaktadır.

6. VERİ TOPLAMA SÜRECİ

Araştırma süresince Van İlinde bulunan okullarda görev yapan 30 yöneticiyle görüşmeler 17.12.2008-27.12.2008 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmada yapılan görüşmeler için yarı-yapılandırılmış görüşme formu

hazırlanmış, yöneticilerin mevcut İlsis Projesi üzerine düşüncelerini almak için 5 soru belirlenmiştir. Görüşme formunun niteliğini belirlemek için uzman görüşü alınarak forma son şekli verilmiş bu şekilde görüşme sorularının istenilen verileri sağladığı kanısına varılmıştır. Soruların açık ve anlaşılır olmasına dikkat edilmiştir. Görüşme esnasında söylenenler not alınıp, alınan veriler daha sonra bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Görüşme sürecinde, sorulan sorulara, karşı tarafın rahat, dürüst ve doğru bir biçimde tepkide bulunmasını sağlamak görüşmecisi açısından önemli olmuş, bu rahatlığın sağlanabilmesi için, yapılan görüşmelerde sorular Günlük konuşma diliyle sorulmuştur. Yöneticilere şu sorular yöneltilmiştir:

1-Sizce İlsis Programı oluşmadan önce okullarda evrak işlemlerinde nasıl bir düzenleme hakimdi; eski ve yeni sistemi karşılaştırır mısınız?

2-İlsis modülleri hakkında ne düşünüyorsunuz, hangi modülleri daha çok kullanıyorsunuz ve hangi konularda modül eklenmesini istersiniz?

3-Sizce İlsis Programında aksayan yönler nelerdir, nelerin iyileştirilmesini istersiniz? Sistemi bekleyen tehlikeleri ve İlsis programının güvenilirliğini nasıl buluyorsunuz?

4-İlsis programının ne kadarını kullanabiliyorsunuz? Mebis, Meis, İlsis arasındaki ilişkiyi açıklar mısınız?

5-Sizce kurum yetkilileri, sisteme yeterince hakim olmak için ne tür eğitim almalıdırlar?

7. VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizin amacı, ham verilerin okuyucunun anlayabileceği ve isterlerse kullanabileceği bir biçime sokulmasıdır. Bu çalışmada, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara da yer verilmiştir.

Gerekli koşullar oluşturulduktan sonra yöneticilerle görüşmeler yapılmış, görüşmeler sırasında kayıt edilen yorumlar araştırmacılar tarafından çözümlenmiş ve her bir satıra numara verilerek görüşme döküm formu oluşturulmuştur. Görüşmenin dökümleri yapıldıktan sonra, görüşme soruları tek tek ele alınarak, her soru için verilen tüm yanıtlar doğrultusunda seçenekler sıralanmıştır. Bu değerlendirmeler sonucunda her bir soru maddesi ile ilgili yanıt seçeneklerinin yazılı olduğu “Görüşme Kodlama Anahtarı” hazırlanmıştır.

8. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmada görüşleri alınan katılımcıların demografik değişkenleri incelenmiş, sorulara verdikleri yanıtların yüzde ve frekansları alınarak veriler oluşturulmuş ve elde edilen verilerin yorumlamaları yapılmıştır.

Tablo 1. Görüşme Yapılan Yöneticilerin Cinsiyet, Yaş, Görev, Hizmet Yılı, Yöneticilikteki Kıdem Yılına Göre, Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişkenler		Frekans	Yüzde	Top.
Cinsiyet	Erkek	23	76.7	30
	Bayan	7	23.3	
Yaş	20-30 arası	9	30	30
	31-40 arası	12	40	
	40 ve üzeri	9	30	
Görev	Müdür	10	33.3	30
	Müdür yrd.	20	66.7	
Hizmet Yılı	1-5	1	3.3	30
	6-10	13	43.3	
	11-15	7	23.3	
	16-20	1	3.3	
Yöneticilikte Hizmet Yılı	1-5	18	60.0	30
	6-10	5	16.7	
	11-15	3	10.0	
	16 üzeri	4	13.3	

Tablo 1’de görüldüğü gibi görüşme yapılan yöneticilerin 23’ü (%76,7) erkek, 7’si (%23,3) bayandır. Yöneticilerin yaşlarının dağılımında 12 (%40) kişiyle yöneticilerin çoğunun 31-40 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Görev dağılımlarına bakıldığında zaman müdürler 10 (%33.3) kişi, müdür yardımcısı ise 20 (%66.7) kişiden oluşmaktadır. Hizmet yılına göre ise yöneticilerin 6-10 hizmet yılında 13 (43.3) kişi, 11-15 hizmet yılı aralığında 7 (%23.3) kişi ve 1-5 ile 16-20 hizmet yılında ise birer kişi (%3.3) olduğu, fakat yöneticilerin, idarecilikteki hizmet yıllarına bakıldığında ise 18 (%60) kişi ile yöneticilerin çoğunun 1-5 hizmet yılı aralığına sahip oldukları görülmektedir.

9. GÖRÜŞME FORMUNDA SORULAN SORULARA VERİLEN CEVAPLARIN ANALİZİ

Araştırmada 30 idareciyle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşme sırasında idarecilerin kendilerine yöneltilen sorulara verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgulara satır numaraları verilmiş, çalışmada frekansı yüksek olan görüşlerin açıklanması ve yorumlanmasına dikkat edilmiştir.

9.1. İlsis Programı Oluşmadan Önce Okullarda Evrak İşlemlerindeki Düzenlemeler; Eski ve Yeni Sistemin Yönetici Görüşlerine Göre Karşılaştırılması

“İlsis Programı oluşmadan önce evrak işlerinde nasıl bir düzenleme hakimdi; eski ve yeni sistemi karşılaştırır mısınız?” sorusuna idarecilerin verdikleri cevapların frekans ve yüzde dağılımları aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 2. İlsis Programı oluşmadan önce evrak işlerindeki düzenlemeler; eski ve yeni sistemin yönetici görüşlerine göre karşılaştırılması.

İLSİS’ten Önceki Durum	f	%
Her şey kağıt üzerine elle yazılırdı	7	23,3
İlkel bir yöntemdi	2	6,6
Kırtasiye kalabalığı, ve kaynak israfı vardı	6	20
Zaman kaybediydi	9	30
Bilgilerde yanlışlıklar ve karışıklıklar vardı	4	13,3
Bürokrasi çok fazlaydı	3	10
Bilgiler dosyalarda saklanırdı	4	13,3
Evrak takibi ve ulaşması çok zordu	5	16,6
Telefon zinciri vardı, iletişim zordu	3	10
Kara bir düzen hakimdi	1	3,3
Demirbaş eşya sayımı problemliydi	1	3,3
İLSİS’ten Sonraki Durum		
Evrak işlerinde düzenleme ile her şey kolaylaştı ve evrak külfetinden kurtulduk	9	30
Gecikmelere son verildi	1	3,3
Muhteşem bir sistem, sağlıklı işlemler yapılıyor	4	13,3
İşlemler oturduğumuz yerden yapılıyor	2	6,6
Bilgilere erişim hızı arttı	4	13,3
Yapılan işlemlerin kontrolü sağlanabiliyor	4	13,3
İşlemlerin yapımında modernleşme var	2	6,6
İdareci ve öğretmenlerin işleri kolaylaştı	3	10
Eski sistemin tam tersi yeni sistem, olumsuzlukların hepsini ortadan kaldırdı	5	16,6
Güvenilir, uzun süreli kayıtlar sağlandı	1	3,3
Evraklar tek çatı altında toplandı, bütünlük sağlandı	2	6,6
İşçi sayısında azalmaya neden oldu.10 kişinin yapacağı işi 2 kişi yapabiliyor	2	6,6
Şeffaf ve güvenilir	3	10
Bürokratik engellemelerde azalım	1	3,3
Bilgilerin kurum paydaşlarıyla paylaşılması	3	10

Tablo 2’de görüldüğü gibi İlsis Programı oluşmadan önce 7 kişi (%23,3) evrak işlerinin elle tutulduğunu ve kağıt üzerine yazıldığını, 9 kişi (%30) zaman kaybının çok olduğunu, İlsis Programı ile birlikte her şeyin kolaylaştığını, evrak külfetinden kurtulduklarını dile getirmektedir. 5 kişi (%16,6) eski sistemin tam tersi olduğunu ve bu uygulamayla tüm olumsuzlukların ortadan kalktığını, 4 kişi (%13,3) İlsis Programının muhteşem ve sağlıklı bir sistem olduğunu, bilgilere erişim hızının arttığını ve kontrolün sağlanabildiğini, 3 kişi (%10) öğretmenlerin işlerinin kolaylaştığını, şeffaf ve güvenilir bir yapının olduğunu dile getirmektedirler.2 kişi (%6,6) ise işlerin yapımında modernleşme olduğunu, işçi sayısında azalmaya neden olduğunu, bütünlüğü sağladığını açıklarken, 1’er kişi(%3,3) ise bürokratik engellemelerde azalma, işlerde güvenilirlik ve açıklığın olduğunu, işlerin kolaylaştığını açıklamaktadırlar.

9.2. İlsis Modülleri Üzerine Yöneticilerin Düşünceleri, En Çok Kullandıkları Modüller, Eklenmesini İstedikleri Modüller Hakkındaki Görüşleri

“İlsis modülleri hakkında ne düşünüyorsunuz, hangi modülleri daha çok kullanıyorsunuz, hangi konularda modül eklenmesini istersiniz?” sorusuna idarecilerin verdikleri cevapların frekans ve yüzde dağılımları aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 3. İlsis modülleri üzerine yöneticilerin düşünceleri, en çok kullandıkları modüller, eklenmesini istedikleri modüller hakkındaki görüşleri

Modüller Hakkındaki Düşünceleri	f	%
Modüllerin olması çok iyi, kullanışlı bir düzenleme	6	20
Demirbaş modülü çok sıkıntılı, daha basit olabilir	2	6,6
Taşınır mal modülü çok farklı	2	6,6
Çağdaşlaşmaya uygun gelişmeler	2	6,6
Personel işlerinin birebir koordineli bir şekilde işlem görmesi açısından önemli	1	3,3
Modüllere iki farklı girişin olması işlemlerin uzamasına neden oluyor	1	3,3
Arşivleme dosyalama gereği kalktı	1	3,3
Taşınır mal modülü çok iğrenç	1	3,3
Duyuru sayfası daha çok etkinleştirilmeli	1	3,3
Daha Çok Kullandıkları Modüller		
Özlük modülü	18	60
Yazışmalar, öğrenci işleri	1	3,3
Evrak kayıt, MEB. haberlerinin bulunduğu	1	3,3
İhtiyaca göre hepsini kullanıyorum	6	20
Taşınır mal modülü	2	6,6
Meis modülü	2	6,6
Kişisel bilgiler modülü	2	6,6
Hizmet içi modülü	8	26,6
Öğretmen bilgi girişini kullanıyorum	2	6,6
Kurum modülü	1	3,3
Beden eğitimi modülü	2	6,6
E-Burs modülü	2	6,6
Eklenmesi Gereken Modüller		
İLSİS güvenliğini açıklayan bir modül	1	3,3
Modüller yeterli	7	23,3
Ek ders karşılığında çalışanlar için bir modül eklenmeli	1	3,3
Tüm öğretmenlerin tahakkuk, terfi ve özlük haklarıyla ilgili bir modül	1	3,3
İhtiyaca göre ileride modül eklenebilir	2	6,6
Avrupa Birliği projeleri için bir modül eklenmeli	1	3,3
Atama ve maaş girişiyle ilgili bir modül	2	6,6
Yönetici bilgi paylaşımıyla ilgili modül	1	3,3
Yönetici atamalarıyla ilgili modül	1	3,3
Evrak-takip modülü eklenmeli	1	3,3

Tablo 3'te İlsis modülleri hakkında yöneticilerin görüşlerine bakıldığı zaman 6 kişi (%20) modüllerin olmasının çok iyi olduğunu, düzeni sağladığını ve kullanışlı olduğunu söylerken, 2 kişi (6,6) taşınır mal modülüne demirbaş modülü demektir. Taşınır mal modülünün çok ilginç ve sıkıntılı olduğunun tekrar edilmesi bu modülde aksaklıkların olduğunu kanıtlamaktadır. En çok kullanılan modüller sorulduğu zaman yöneticilerin en çok 18 kişiyle (%60) özlük modülünü kullandıkları, bunu takiben 8 kişinin (%26,6) hizmet içi eğitim modülünü ve 6 kişinin de (%20) taşınır mal modülünü kullandıkları görülmektedir. Kurum modülü, evrak kayıt ve yazışmalar modülü olmadığı halde bunları en çok kullandıkları modüller arasında söylemeleri ilgi çekicidir. Eklenmesi gereken modüller hakkında ise 7 kişi (%23,3) modüllerin yeterli olduğunu, 2 kişi (%6,6) atama ve maaş girişiyle ilgili bir modülün eklenmesi gerektiğini söylemektedir. Aynı zamanda 2 kişinin (%6,6) tüm öğretmenlerin özlük hakları ile ilgili bir modül olduğu halde, böyle bir modül olması gerektiğini dile getirmeleri hayli ilginçtir. Aynı zamanda 1'er kişi (%3,3) Avrupa birliği projeleri, yönetici bilgi paylaşımı ve atamaları, ek ders karşılığında çalışan öğretmenler ile ilgili olarak sisteme birer modül eklenmesi gerektiğini dile getirmektedirler.

9.3. İlsis Programının Aksayan Yönleri, Nasıl İyileştirilmesi Gerektiği, Sistemi Bekleyen Tehlikeler ve İlsis Programının Güvenilirliği ile İlgili Yönetici Görüşleri

“Sizce İlsis Programında aksayan yönler nelerdir, nelerin iyileştirilmesini istersiniz, Sistemi bekleyen tehlikeler nelerdir ve İlsis programının güvenilirliğini nasıl buluyorsunuz?” Sorusuna idarecilerin verdikleri cevapların frekans ve yüzde dağılımları aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 4. İlsis Programının aksayan yönleri, nasıl iyileştirilmesi gerektiği, sistemi bekleyen tehlikeler ve İlsis Programının güvenilirliği ile ilgili yönetici görüşleri

İLSİS'te Aksayan Yönler ve İyileştirilmesi Gerekenler	f	%
Harika bir sistem, olumsuz yanı yok	4	13,3
Sistem yoğunluğu	2	6,6
Bilgisayarların güçsüz oluşu	1	3,3
Yoğun olduğu dönemlerde sisteme girebilmemiz için önlemler alınmalı	1	3,3
Bazen kilitlenmesi, değişiklikler yapılamaması	8	26,6
İnceleme-soruşturma modülü boş bir modül	1	3,3
Onarım ve yatırım işlerinin ilgililer tarafından sürekli kontrol edilmesi gerekir	1	3,3
Süre kısıtlaması olmalı	1	3,3
Program açılışı sorunlu, geç açılıyor, erişim hızlanmalı	4	13,3

Elektronik ortamla yönetmelik çelişiyor	1	3,3
Aksamalar teknik durumdan kaynaklanıyor ve internet problemleri var	2	6,6
Sistemi Bekleyen Tehlikeler		
Bilgisayar sisteminin çökmesi	3	10
Elektrik ve bağlantı yani internet kesiklikleri	6	20
Virüs	4	13,3
Şifrenin başkasının eline geçmesi	2	6,6
İnternet parası ödenmediğinde kesiliyor	1	3,3
Bilgilerin arşivlenmemesi	1	3,3
Hacker	3	10
Sistemi bekleyen tehlikelerin şifre verilerek önüne geçilmiştir	1	3,3
Sistemin çökmesi	2	6,6
Güvenirliliği Hakkında		
Güvenilir	13	43,3
Çok güvenilir değil	2	6,6
Bakanlık takibinde olduğunda güvenilir	1	3,3
Şifre 64 yıl uğraşılsa kırılmaz, o yüzden kesinlikle güvenilir	1	3,3

Tablo 4'te görüldüğü gibi İlsis'te aksayan yönler ve iyileştirilmesi gereken uygulamalar ile ilgili olarak 8 kişi (%26,6) bazen kilitlendiğini ve hiçbir işlem yapılmadığını, 4 kişi (%13,3) harika bir sistem olduğu hiçbir olumsuzluğun olmadığını fakat erişimin hızlanması gerektiğini, 2 kişi ise sistem yoğunluğunun olduğunu ve aksamaların teknik durumdan kaynaklandığını açıklamaktadırlar. 1'er kişi ise elektronik ortamla yönetmeliğin çelişmekte olduğunu, bilgisayarın güçsüz olduğunu, yoğun olduğu dönemlerde girilebilmesi için önlemler alınması gerektiğini, bazı modüllerin(inceleme soruşturma modülü gibi) işlerliğinin olmadığını, girişte süre kısıtlamasının olması gerektiğini, dile getirmektedir. Sistemi bekleyen tehlikelerle ilgili yorumlarında 6 kişi (%20) elektrik ve bağlantı yani internet kesintileri olduğunu, 4 kişi de (%13,3) virüslerin tehlike yarattığını, 1 kişi ise internet parası ödenmediğinde kesilen elektriğin sistemi bekleyen tehlikelerden biri olduğunu açıklamaktadır. Sistemin güvenirliliğiyle ilgili 13 (%43,3) kişi güvenilir olduğunu, 2 (%6,6) kişi çokta güvenilir olmadığını, 1'er kişi ise 64 yıl uğraşılsa da şifrenin kırılmayacağını, Bakanlık takibinde güvenilir olabileceğini söylemektedir.

9.4. İlsis Programının Yöneticiler Tarafından Ne Kadar Kullanıldığı ve Mebsis, Meis, İlsis Arasındaki İlişki Hakkında Yöneticilerin Görüşleri

“İlsis programının ne kadarını kullanabiliyorsunuz? Mebsis, meis, ılsis arasındaki ilişkiyi açıklar mısınız?” Sorusuna idarecilerin verdikleri cevapların frekans ve yüzde dağılımları aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 5. İlsis Programının yöneticiler tarafından ne kadar kullanıldığı ve Mebsis, Meis, ve İlsis arasındaki ilişki hakkında yöneticilerin görüşleri

Ne Kadarını Kullandıklarına Dair	f	%
Hepsini kullanıyorum	15	50
Personel işi yoğunluğu ölçüsünde kullanıyorum	2	6,6
Zamana ve ihtiyaca göre modül kullanılıyor	2	6,6
Görev alanıyla ilgili tüm modülleri kullanıyorum	1	3,3
%60-70'ini kullanabiliyorum	1	3,3
Mebsis, Meis ve İlsis Arasındaki İlişkiye Dair		
Meis tüm öğrenci girişlerin, atama işlemlerinin yapıldığı yer	1	3,3
Mebsis tüm veri tabanlarına girişin yapıldığı sistem	1	3,3
İlsis Milli Eğitimle ilgili tüm haberlerin bulunduğu modül	1	3,3
İlişkiyi tam olarak açıklayamıyorum	1	3,3
Sevki ve hizmet içi eğitimde meis kullanılıyor	1	3,3
Meis bina durumu için kullanılır	2	6,6
Mebsis öğretmen bilgileri	2	6,6
İlsis ile ikisine de ulaşıyor	1	3,3
Mebsis ve Meis sağlıklı değil, İlsis sağlıklı	1	3,3
Personel, okul, öğrenci işleri için birlikte kullanılır	1	3,3
Mebsis kişisel bilgiler, başvurular	1	3,3
Meis görev bilgileri, hizmet içi eğitim	1	3,3
Hepsi İlsis üzerinden yürütülüyor, İlsis kapsıyor	4	13,3
İlsis kişisel	1	3,3
Mebsis ikisini de kapsar	2	6,6
Hepsi birbiriyle bağlantılı, örtüşen terimler	4	13,3
İlsis programın genel ismi	1	3,3
İlsis personel bilgileri	1	3,3
Mebsis okul bilgileri	1	3,3
Meis okul bilgileri	2	6,6
İlsis okulla ilgili işlemler	1	3,3
Meis yıl sonu işlemlerinde bir defa girilir	1	3,3
Mebsis eski sistem	2	6,6

Tablo 5'te görüldüğü gibi 15 kişi (%50) modüllerin hepsini kullandıklarını dile getirirken, 2 kişi de (%6,6) zamana ve ihtiyaca ve personel işi yoğunluğunda modül kullandıklarını söylemektedirler. 1 kişinin (%3,3) ise modül kullanımını % 60-70 olarak yüzdelemesi ilgi çekicidir.

İdarecilerin Mebsis, Meis ve İlsis hakkındaki görüşlerine bakıldığında ise, görüşlerinin farklı olduğu görülmektedir. 4 kişi (%13,3) hepsinin birbiriyle bağlantılı, örtüşen terimler olduğunu söylerken birer kişi de Mebsis, Meis ve İlsis'in okul bilgileri ile ilgili

olduğunu söylemektedir. Meis hakkında 2 kişi (%6,6) bina için kullanılır yorumunu yaparken, Mebis hakkında eski sistem olduğu yorumunu yapılmaktadır. İlsis hakkında ise yöneticilerin farklı yorumlarda buldukları (okulla ilgili, personel bilgileri, kişisel, haberlerin bulunduğu, tüm her şeye buradan ulaşıldığı gibi) görülmektedir.

9.5. İlsis Programına Hakim Olabilmek İçin Alınması Gereken Eğitim Hakkında Yönetici Görüşleri

“Kurum yetkilileri sisteme yeterince hakim olmak için ne tür eğitim almalıydılar?” Sorusuna idarecilerin verdikleri cevapların frekans ve yüzde dağılımları aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 6. İlsis programına hakim olabilmek için alınması gereken eğitim hakkında yönetici görüşleri

Kurum yetkililerinin Almaları Gereken Eğitim İle İlgili Görüşler	f	%
Hizmet içi eğitim	9	30
Çok profesyonellik gerektirmiyor, herhangi bir eğitime gerek yok	4	13,3
Bilgisayar bilen herkes kullanabilir	2	6,6
Birkaç saat eğitim yeterli	4	13,3
İşin ehlinde öğrenilmeli	2	6,6
Çok basit bir sistem	1	3,3
Bilgisayar ile ilgili kurslar	2	6,6
Seminer	8	26,6
Bilgisayar kursları değil ilsis kursları verilmeli	1	3,3
Uygulamalı eğitimler verilmeli	4	13,3
İl bazında eğitimler verilmeli	1	3,3
Sisteme hakimiyet sistemi sıklıkla kullanmaya bağlı	2	6,6
Taşınır mal modülü karmaşık bunun için bir eğitim alınabilir	2	6,6

Tablo 6’da görüldüğü gibi kurum yetkililerinin sisteme yeterince hakim olabilmek için ne tür eğitim almaları gerektiği ile ilgili olarak 9 kişi (%30) hizmet içi eğitim, 8 kişi (%26,6) seminer, 4 kişi (% 13,3) uygulamalı eğitim verilmesi gerektiğini ve çok fazla profesyonellik gerektirmediğini dile getirmişlerdir. 2 kişi (%6,6) bilgisayar bilen herkesin kullanabileceğini, bilgisayar ile ilgili kurslar olması gerektiğini, sistemi sürekli kullanmayla öğrenilebileceğini açıklarken, 1’er (%3,3) kişi ise il bazında uygulamalı eğitimlerin verilmesi gerektiğini açıklamışlardır.

10. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan çalışma sonucunda görüşme yapılan yöneticilerin İlsis Programına bakış açılarının olumlu olduğu görülmüştür. Yöneticilikteki değişkenlerine baktığımız zaman idarecilerin çoğunun cinsiyetinin erkek olduğu, bayan yöneticilerin çok az olduğu saptanmıştır. Yöneticilerin kıdemlerine bakıldığı zaman ise çoğunun kıdemlerinin 6-10 yıl arası ve yöneticilikteki görevlerinin

1-5 yıl arasında değişmesi yöneticilerin genç bir kadrodan oluştuğunu ve pek deneyimlerinin olmadığını göstermektedir.

Görüşmeler sonunda yöneticilerin İlsis Programı uygulanmadan önceki durumdan hiç hoşnut olmadıkları ve gelişen yeni sistemi çok sevdiğini anlaşılmaktadır. Yeni sistemin evrak işlerini hafiflettiğini, kırtasiyeciliği azaltmakla birlikte kırtasiyecilikle oluşan maddi külfeti de ortadan kaldırdığı kanısındadırlar.

Yöneticilerin İlsis modülleri hakkındaki düşüncelerine baktığımız zaman modüllerin olmasından çoğunluğun hoşnut olduğu fakat bir kısmının ise bazı modüllerin işlerliğinden yakındıkları görülmüş ve bu sebeple hangi modüllerin eklenmesini istedikleri sorusu sorulmuştur. Bu sorunun cevapları hayli ilginç olmuş yöneticilerin bir kısmının İlsis’in işlevselliği hakkında pek bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir.

İlsis Programının aksayan yönleri ile ilgili olarak yöneticiler, özellikle sistemde bazen tıkanmaların olduğu ve bu yüzden acil yapılması gerekli işlemlerin geciktiği ve virüs ve elektrik kesintilerinin program için tehlike oluşturduğunu açıklanmaktadır. Aynı zamanda bazı görüşlerin okulların parasal durumlarının İlsis Programına tehlike oluşturduğu üzerine olması, okulların ödenek sıkıntısının olduğunu göstermektedir. Programın güvenilirliği ile ilgili olarak farklı görüşler öne sürülmesi programa yeterince güvenilmediğini ortaya koymaktadır.

İlsis Programındaki modüllerin kullanımıyla ilgili olarak yöneticilerin çoğu bütün modülleri kullanabildiklerini dile getirmekte fakat İlsis Programı içindeki bir modül sorulduğu zaman işlevi ile ilgili farklı cevaplar vermeleri programa tam hakim olmadıkları göstermektedir.

Yapılan araştırma sonucunda edinilen bilgiler ışığında bazı önerilerde bulunulmalıdır. Bunlar:

- 1-İlsis Programında aksayan yönler tespit edilmeli ve düzeltilmelidir.
- 2-Modüllerin İşlerliği ile ilgili düzenlemeler yapılmalıdır (özellikle taşınır mal modülünde).
- 3-İhtiyaca göre modül eklemeleri yapılmalı (ek ders karşılığı çalışan öğretmenler, Avrupa Birliği Projeleri, atama ve maaş girişleri, yönetici bilgi paylaşımları, yönetici atamaları ve evrak takibi ile ilgili) veya modüllerin fonksiyonları artırılmalıdır.
- 4-Programın hızlı işlediği ve kesintiler olmadan işlemlerin gerçekleştirilebileceği bir sistem oluşturulmalıdır.
- 5-Programın güvenilirliği ile ilgili olarak yöneticiler bilgilendirilmeli.
- 6-İlsis Programının işleyişi ve modüller hakkında yöneticiler kısa bir eğitime tabi tutulmalıdır.

KAYNAKLAR

- [1] A. Arifoğlu, E-Dönüşüm Yol Haritası, Türkiye, Dünya, Sas Bilişim Yayınları, Ankara, 2004.

- [2] A. Şenel, S. Gençoğlu, “Küreselleşen Dünyada Teknoloji Eğitimi” Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi. Y.11, No. 12,, Ankara, 45-65, 2003.
- [3] B. Dönmez, M. Sancar, “Avrupa Birliği Sürecinde Yükselen Ağ Toplumu ve Eğitim Yöneticileri.” Elektronik Sosyal Bilgiler Dergisi, ISSN:1304- 0278, Cilt.7, Sayı. 24, 1-19, 2008.
- [4] BTSEP, Bilgi Toplumu Strateji ve Eylem Planı, DTP Yayınları, Ankara, 2009.
- [5] BYKP, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, DTP Yayını, Ankara, 1968.
- [6] BYKP, Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı, DTP Yayını, Ankara, 1979.
- [7] BYKP, Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, DTP Yayını, Ankara, 1985.
- [8] BYKP, Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı, DTP Yayını, Ankara, 1990.
- [9] BYKP, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, DTP Yayın, Ankara, 1996.
- [10] BYKP, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, DTP Yayını, Ankara, 2001.
- [11] BYKP, Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı, DTP Yayını, Ankara, 2006.
- [12] Genelge., İsis Projesi. No:31, 12/o4/2002.
- [13] H. Çelik, Yayınlanan bir konuşması. Ankara, 2002.
- [14] H. Ekinci, “Yeni Rekabet Aracı Olarak Bilgi Teknolojileri ve Değişim Yönetimindeki Rolüne İlişkin Görgül Bir Araştırma”, C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt.28, Sayı.1, 23-34, 2008.
- [15] H. Erkan, Bilgi Toplumu ve Ekonomik Gelişme, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1998.
- [16] İ. Gökdaş, M. Kayri, “E-Öğrenme ve Türkiye Açısından Sorunlar, Çözüm Önerileri.” Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt. 2, Sayı.2,Sayfa.1-20, 2006.
- [17] İ. Sevinç, “Bilgi Teknolojileri Kullanımının Kamu Kurumları Üzerindeki Etkileri: Kavramsal ve Amprik Bir Çalışma”, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2006.
- [18] M. Aktuğ, İsis Bilgisayar Ağ Sistemleri Taahhütnamesi, 1999.
- [19] M. Bostancıoğlu, “Milli Eğitim Bakanlığı 2002 Yılı Bütçesinin TBMM Genel Kurulunda Görüşülmesinde Milli Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun Konuşması. Ankara, 2002 (www.ilkokuma.com/Mavzuat files/dosya. Erişim Tarihi:19.11.2008).
- [20] MEB, Bilgisayar Eğitimi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, B.08.0.BHG.0.21.02.02.-100.190/ 1996.
- [21] MEB, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, 1998.
- [22] M. Erkeskin, “ Türk Hava Yolları Eğitim Merkezinde Eğitim Teknolojisi” Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı.3, Sayfa. 318-322, 2001.
- [23] N. Karasar, Bilimsel Araştırma Yöntemi. Nobel Yayınları, Ankara, 1998.
- [24] O. Özsoy, Değişen Dünyada Meslek Seçimleri Geleceğin Meslekleri,Hayat Yayıncılık, İstanbul, 2002.
- [25] Ö. Demirel, Eğitim Terimleri Sözlüğü, Usem Yayınları, Ankara, 1993.
- [26] S. Kızılyel, “E-Devlet Güvenliğinin Sağlanmasında İdari Sorumluluk ve Yetki Paylaşımı”,Türk İdare Dergisi, Y. 79, S. 456, 2007.
- [27] Ş. İnci, Türk Milli Eğitiminde Eğitim Teknolojisi Politikaları ve Uygulamaları, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van, 2002.
- [28] Türkiye İktisat Kongresi, E-Devlet Uygulamaları, DPT Yayınları. Ankara, 2004 (<http://ekutup.dpt.gov.tr>. Erişim Tarihi: 01.03.2009)
- [29] T. K. Benghir, Bilgi Teknolojisi ve Örgütsel Değişim, TODAİE, Yayın No: 247, Ankara, 1996.
- [30] TÜBİTAK, Türk Bilim Politikası, Ankara, 1983
- [31] TÜSİAD, Avrupa Birliği Yolunda Bilgi Toplumu ve E-Türkiye. TÜSİAD-T/2001-06/301, İstanbul, 2001.
- [32] İnternet, <http://www.bilgiyönetimi.org> Erişim Tarihi: 14.12.2008
- [33] İnternet, <http://www.digitaldevlet.net> Erişim tarihi: 14.12.2008
- [34] İnternet, <http://www.eğitek.meb.gov.tr> Erişim Tarihi: 14.12.2008
- [35] İnternet, <http://www.mebdevlet.mebis.com>. Erişim Tarihi: 14.12.2008
- [36] İnternet, <http://www.meb.gov.tr> Erişim Tarihi: 14.12.2008
- [37] İnternet, <http://www.scripd.com> Erişim Tarihi: 14.12.2008